

Vader & opvoeding

Leesvoer

De afwezige vader bestaat niet

Zwaan, I. (2013). De afwezige vader bestaat niet. En waarom vaders niet moeten moederen.

Vaders vervullen een belangrijke rol in de opvoeding. Toch ligt de verantwoordelijkheid in de praktijk vaak bij moeders, omdat de vrouw deze uit gewoonte op zich neemt of omdat dit na een scheiding zo geregeld wordt. Hierin schuilt het gevaar dat vrouwelijke eigenschappen als overleggen, knuffelen, troosten en beschermen in de opvoeding overheersen ten opzichte van typische vaderrollen als de grenzensteller, de avonturier, de durfal en de doener. Irene Zwaan, ontwikkelingssocioloog, beschrijft in dit boek mooie, schrijnende, aangrijpende en hoopvolle verhalen over vaderschap, geflankeerd door de laatste wetenschappelijke inzichten.

Bekkum, D. van (2017). Jonge mannen als klokkenluiders. Antropologisch leren kijken naar falende instituties en transitionele ruimtes. Aspekt: Soesterberg.

Over criminele, gevaarlijke, gewelddadige en radicaliserende jonge mannen is afgelopen decennia steeds meer te doen. Weinig non-fictie boeken beschrijven de kracht, creativiteit, zorgzaamheid en schoonheid van jonge mannen die onmisbaar is voor het voortbestaan van families en samenlevingen. In zijn nieuwe boek 'Jonge mannen als klokkenluiders' brengt antropoloog en groepstherapeut Dirck van Bekkum deze materie in kaart.

Borman, D. (2013). Aanpakken voor aanstaande vaders. Praktische tips voor de zwangerschap, de bevalling en de kraamtijd. Houten: Spectrum.

In Nederland zien we graag dat de vader aanwezig is bij de bevalling. Maar wat is precies zijn rol? Voor veel mannen is dat onduidelijk. David Borman, verloskundige, onderzoeker en trainer, ontwikkelde de cursus 'Aanpakken voor Aanstaande Vaders.' Hij geeft handvatten en praktische tips voor de zwangerschap, de bevalling en het kraambed. Zo komt de vader goed beslagen ten ijs en kan hij de moeder optimaal steunen, zonder zijn eigen identiteit te verliezen.

Borst, H. (2005). Over vaders en zonen. De jongenskamer van van Basten en andere verhalen. Amsterdam: Atlas Contact.

Voetbalcolumnist Hugo Borst beschrijft ontroerende en beklemmende verhalen over de relatie tussen vaders en zonen met 'voetbal' als rode draad. Zo gaat het onder andere over de nier die Coen Moulijn afstond aan zijn zoon, de vader van Marco van Basten die ook lijdt onder de enkelblessure van zijn

zoon, de zonen van Faas Wilkes van wie er een geestelijk gehandicapt is en de voetbalkunsten van de kleine Alex van Basten.

Bril, M. (2011). Vader en dochters. Avonturen aan het thuisfront. Amsterdam: Prometheus.

‘Hou daarmee op, pap, roept de jongste dochter. Wat doe ik dan? Pap is zich van geen kwaad bewust. Je peutert in je neus! Ik peuter helemaal niet in mijn neus! hoor je jezelf terugroepen. Kan het zijn dat je het wel deed, maar nu alweer bent vergeten? Kennelijk, want de commotie zet door. Je hele vinger zat erin!’ De inmiddels overleden Martin Bril, bekend van zijn column in de Volkskrant, beschrijft hoe hij verwonderd en bezorgd naar zijn twee opgroeiende dochters kijkt. Op een vlotte, relativerende manier vertelt hij over herkenbare dagelijkse situaties.

Cock, T. de (2016). En toen kwam jij. Waarom je niet één maar twee papa’s hebt. Amsterdam/Antwerpen: Uitgeverij De Bezige Bij.

Een kind adopteren zonder de traditionele moeder in het plaatje. Een ontdekkingsreis die Tom de Cock en zijn man samen aangingen, toen hun kinderwens steeds groter werd. Gericht aan zijn dochter, gooit de Cock zijn hart op tafel en neemt de lezer mee vanaf het eerste aanvraagformulier tot de erkenning van het kind. En toen kwam jij is een unieke inkijk in het verhaal van twee doorsnee adoptievaders, die tijdens de soms zenuwslopende procedure van de ene wonderlijke vaststelling in de andere vallen. Met eerlijke bedenkingen, nuttige facts and figures waar het moet, en een stevige lach op iedere pagina.

Crommar, C. (2018). Nieuw boek voor vaders. Apeldoorn: Garant Uitgevers.

Claudine Crommar is psychoanalytisch therapeute en ging zich bijscholen in Parijs om met ouders en baby’s te werken vanaf de zwangerschap. Ze schreef een boek over liefde, gevoelens, slaap en voeding, taal en ontwikkeling, veiligheid en begripsvermogen, angst, agressie, boosheid, socialisatie en andere dingen die belangrijk zijn in het leven van kinderen tot 3 jaar, hun ouders, familie en omgeving.

Crott, A. (2013). Jongens zijn ‘t. Van Pietje Bell tot probleemgeval. Amsterdam: Atlas.

Jongens hebben het moeilijk: ze halen lagere cijfers dan meisjes, haken eerder af op school, en volgen een opleiding op een lager niveau. Ook hebben steeds meer jongens ADHD, en ritalin wordt schrikbarend vaak voorgeschreven. Maar volgens historica Angela Crott is er met de jongens van tegenwoordig niets aan de hand, en bestaat ADHD niet. Jongens hebben geen probleem, wij hebben een probleem met jongens.

Delfos, M. (2006). Weekendvaders/ Wie kent vaders? Amsterdam: SWP.

‘Bij een scheiding blijven kinderen meestal bij de moeder wonen en de vader heeft in het meest gunstige geval een omgangsregeling. Niet eenvoudig. Gescheiden vaders zijn gescheiden van hun kinderen zonder dat ze dat willen. Kinderen raken gescheiden van hun vader zonder dat ze daar voor kiezen. (...) Je wilt vader zijn, geen pretvader. Vaders hebben hun eigen betekenis voor kinderen. Die gaat niet verloren, maar hoe houd je contact, hoe blijf je in elkaars leven verbonden?’ Martine Delfos, psycholoog, therapeut en wetenschapper, schreef dit boek over gescheiden vaderschap voor vaders, maar ook voor anderen die met scheiding te maken hebben zoals hulpverleners en advocaten.

Duut, T. (2008). Vaderschap is meesterschap. De mooiste verhalen over vaders. Houten: TerraLannoo.

‘Een vader die onmiddellijk klaarstaat voor een dochter in nood, een kind dat zielsgelukkig is als het met papa mee mag naar het badhuis, een zoon die zijn vader graag wil helpen om brood op de plank te krijgen.’ Kader Abdolah, Robert ten Brink, S. Carmiggelt, Lenette van Dongen, Flip van Doorn, Hanneke Groenteman, Yvonne Kroonenberg, Nicolaas Matsier, Bart Moeyaert, Jan Siebelink, Mart Smeets, Herman van Veen en Koos van Zomeren schreven allemaal prachtige vaderverhalen. ‘Vaderschap is meesterschap’ is een verzameling verhalen over jonge vaders, oude vaders, ongeruste vaders en lieve vaders.

Erven Dorens, B. van (2013). Handboek voor vaders. Hoe te overleven in de jungle van het vaderschap. Amsterdam: Carrera.

Tv-presentator Beau van Erven Dorens, zelf vader van vier zoons, schreef dit handboek voor vaders. ‘Omdat vaders er mogen zijn. Je kunt op ze klimmen, ze hebben borsthaar en ze maken grapjes. Ze bouwen hutten, steken graag iets in de fik en geven altijd meer snoep dan gezond is.’ Op een luchtige en humoristische wijze behandelt hij vragen als: Hoe reageer ik op een eerste tekening en wanneer mag ik ‘m eindelijk weggooien? Hoe onthoud ik de namen van de ouders van andere kinderen? Of: Hoe zorg ik ervoor dat ik niet moe en dik word, maar moe en mager?

Galimberti, U. (2011). getiteld: Mythen van onze tijd. De mens in het tijdperk van vooruitgang en techniek. De mythe van de moederliefde (H1) Amsterdam: Ambo | Anthos.

Elke moeder voelt liefde voor haar kind, maar ook afwijzing. Soms wint de afwijzing (kindermoord) het van de liefde (...). Dit is het uitgangspunt voor het eerste hoofdstuk in het boek van filosoof Galimberti. Deze ‘oergevoelens’ plaatst hij in het licht van de geïsoleerde cultuur waarin gezinnen, dankzij de virtuele wereld, vandaag de dag verkeren. Hij veroordeelt deze cultuur. En juist in deze cultuur

‘volstaat het niet als vaders bij de bevalling aanwezig zijn,’ maar hebben ze een belangrijke taak in de dagelijkse zorg voor het kind.

Hanssen, H. & Kranendonk, L. (2014). Babymanagement voor mannen. Praktisch handboek voor vaders. Houten: ECI (IkVader Boeken).

‘Nesteldrang, emotionele opvliegers en kosten die uit de klauwen gieren. Zodra je vrouw zwanger is, worden jouw managementkwaliteiten pas echt op de proef gesteld.’ In dit praktische handboek wordt het gezin als onderneming gezien, met de moeder als producent, de baby als product en de vader als manager. Nuchter, actueel en gebaseerd op de laatste wetenschappelijke inzichten.

Heylen, M. (2005). In de naam van de vader. Over de relatie tussen vaders en zonen. Leuven/Voorburg: Acco.

Contextueel familietherapeute Marleen Heylen gaat in dit boek op zoek naar de oorspronkelijke vaderfiguur, die niet gespiegeld wordt aan de moederfiguur. Toch is dit ‘géén tégen-boek! Het is géén postmoderne heksenjacht, géén aanval op de moeder, géén boek tegen moeder en dochters. (...) Wij zijn ervan overtuigd dat zowel vaders, moeders als kinderen beter tot hun recht komen, als de vader de plaats krijgt die hem toekomt.’

Jolles, J. (2016). Het tienerbrein. Over de adolescent tussen biologie en omgeving. Amsterdam: Amsterdam University Press.

Je zoon van 15 is slim en verstandig. Waarom doet hij dan soms van die ongelooflijk domme dingen? En waarom vindt hij zijn smartphone en onmiddellijke bevrediging belangrijker dan het plannen van zijn activiteiten? Waarom neemt hij soms onverantwoorde risico's? En hoe kan het dat tieners zich plots heel snel ontwikkelen en een eerdere achterstand omzetten in een voorsprong? Antwoord: de tiener is ‘werk in uitvoering’. ‘Het tienerbrein’ bespreekt de dertig neuropsychologische inzichten die iedere volwassene zou moeten hebben om een tiener te begrijpen en hem of haar zich te laten ontplooien.

Kluun (2008). Help, ik heb mijn vrouw zwanger gemaakt! Amsterdam: Podium.

‘U hebt een vrouw zwanger gemaakt en als het meezit, is het nog uw eigen vrouw ook.’ Zo begint dit boek waarin Kluun met verhalen over zijn eigen ervaringen aanstaande vaders door de zwangerschap van hun vrouw loodst. Zo geeft hij antwoord op vragen als: ‘Wat zijn hormonen en hoe ga ik er mee om? Hoe herken ik een wee als ik er een tegenkom? Wat is het nut van ontsluiting, Daphne Deckers

en een tangbevalling? Zijn tepelhoedjes, bedklossen en voedingsbeha écht bestaande woorden? En hoe zit het met de seks?’ Humoristisch en toch informatief!

Maas, C. (2010). Uit elkaar. Gesprekken met kinderen van gescheiden ouders. Amsterdam: Prometheus.

Eén op de drie huwelijken loopt stuk. Maar kinderen van gescheiden ouders komen zelden aan het woord. In ‘Uit elkaar’ interviewt schrijver, journalist, commentator en presentator Cornald Maas hen over de gevolgen van de echtscheiding voor hun eigen levens. Sommigen zijn uit op een voorbeeldig huwelijk, anderen willen helemaal niet trouwen. Soms worstelen ze met loyaliteitsconflicten of missen hun vaders die elders nieuwe gezinnen stichtten. Maar allemaal voelen ze zich in hun emoties ontkend, omdat ze nooit iets werd gevraagd. ‘Uit elkaar’ is een bundel aangrijpende, confronterende verhalen over de impact die echtscheiding heeft op de levens van de betrokken kinderen.

Mersbergen, J. van (2018). Man/ vader. Amsterdam: Thomas Rap.

Jan van Mersbergen gaat door het leven als man en als vader. Maar wat betekent dat eigenlijk? In Man / Vader beschouwt Van Mersbergen ‘mannendingen’ als vissen, het metselen van een muurtje, vechten en bier drinken, maar in het leven van een vader worden ook koude handjes opgewarmd, geruststellende woorden gefluisterd voor een spannende sportwedstrijd, slaapliedjes gezongen. Hij vraagt zich af: ‘Doe ik het als man wel goed?’, ‘Hoe verhoudt de man zich tot de vrouw?’, ‘Wat zijn de verschillen tussen het moeder- en vaderschap?’ en ‘Hoe voedt een man zijn kinderen op?’

Raeburn, P. (2014). De Papa Paradox. Waarom vaders wel belangrijk zijn. Tielt: Lannoo.

Vaders. Ze zijn heel wat belangrijker dan over het algemeen wordt aangenomen. Wetenschapsjournalist Paul Raeburn doorprikt aan de hand van recente inzichten uit de psychologie, neurowetenschap, genetica, antropologie, geneeskunde en sociologie, enkele hardnekkige mythes en stereotypen over het vaderschap. In dit boek gaat hij onder andere in op de verschillende rollen van vaders in een gezin en op de impact van een afwezige vader op het gezinsleven.

Ragas, B. (2011). Maar je krijgt er wel heel veel voor terug. Vadersverhalen. Amsterdam: Bruna Uitgevers B.V.

Zanger, musicalacteur en tv-presentator Bastiaan Ragas, vader van een zoon en drie dochters, vertelt op een vlotte en herkenbare manier over zijn persoonlijke ervaringen met het vaderschap. ‘Over het accepteren van het ongewenste bakfietsvaderschap, de niet-bestaande roze wolk en de vraag of

sterilisatie het einde van het mannelijke Bokito-bestaan betekent. Maar ook over hoe kinderen het leven verrijken, verankeren en verdieping geven.'

Woltring, L. (2017). Dat maak ik zelf wel uit!? Werken met jongens: pedagogiek met gevoel voor sekse- en genderverschillen.

Jongens ontwikkelen al experimenterend veel kwaliteiten. Zij treden naar buiten met durf en plezier, spelen met posities, testen elkaars vaardigheden en kracht. Gaan wel eens te ver, maar hebben ook vaak een primair gevoel voor sportiviteit en rechtvaardigheid. Maar soms is 'mannelijkheid' als een slecht zittend jasje. Dit boek -voor professionals en ouders- bevat theorie over aanleg, diversiteit & gender, over ontwikkeling, rijping en opvoeding, praktijkverhalen en veel aanwijzingen.

Wetenschappelijke literatuur:

Ainsworth, M. D. S. (1969). Object relations, dependency and attachment: A theoretical review of the infant-mother relationship. *Child Development*, 40, 969-1025.

Alders, M.(zj). Eenouder gezinnen. Opgevraagd op 10 september 2016. Van <https://www.cbs.nl/.../72FF3987-0D79-4.../0/2003k4b15p031art.pdf>.

Allen, S., Daly, K. (2007). The Effects of Father Involvement: An Updated Research Summary of the Evidence.

Baarda, B. E., Fischer, T., Julsing, M., Goede, M. D., & e.a., V.P. (2013). Basisboek Kwalitatief Onderzoek-handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek. Houten: Noordhoff Uitgevers bv.

Baart, A., & Keinemans, S. (2007). Het leven van jonge moeder.

Den Bosch, Actioma. Bakermans-Kranenburg. Halme, N., Astedt-Kurki, P., & Tarkka, M. (2009). Fathers' involvement with their preschool-age children: How fathers spend time with their children in different family structures. *Child and Youth Care Forum*, 38(3), 102.

Baumeister, R. F. (1991). *Meanings of life*. New York: Guilford Press.

Boon, F. (2011). Sociale steun en sociale spanning in het leven van jonge ouders. Universiteit van Amsterdam.

Borms, R., & De Wilde, M. (2012). Fara-uitgave. Een herwerking van de CRZ-uitgave Jong en Vader.

Brom, F.W.A., J.E.J., Prins (2017). Wetenschappelijk Raad voor Regeringsbeleid. Weten is nog geen doen. Een realistisch perspectief op redzaamheid. Den Haag.

Boszormenyi-Nagy, I., Krasner, B. (1994). Tussen geven en nemen. Over contextuele therapie. Uitgeverij De Toorts. Haarlem.

Bradford, B., Rosenberg, J. (2006). The Importance of Fathers in the Healthy Development of Children.

Bücker, H. (zj). Opgevraagd op 11 oktober. Van <https://onzetaal.nl/taaladvi.../methode-methodiek-methodologie>.

Bunthof, A., Visscher, Y. M. (2013). Mens en Recht. Groningen/ Houten: Noordhoff Uitgevers.

Bultink, J., Ebskamp, J. (2012). Beroepscode voor de Jeugdzorgwerker. Beroepsnormen voor de beroepsvariant Jeugdzorgwerker. Uitgeverij Devon. Utrecht.

Centraal Bureau voor statistiek(2016). Jonge moeders. Opgeroepen op 18 juni oktober 2016. Van <http://www.cbs.nl/>.

Colijn, J., Schamhart, R. (2012). Greep op Wrap Around Care. Eindrapport onderzoeksprogramma Wrap Around Care in de Utrechtse jeugdzorg. Hogeschool Utrecht.

Daly, K. J., Ashbourne, L. & Brown, J.L. (2013). A reorientation of worldview: Children's influence on fathers. Journal of Family Issues Journal of Family Issues, 34(10), 1401-1424.

Delfos, M. (2011). Hulp aan zeer jonge ouders. Van methode tot bejegening. Uitgeverij SWP Amsterdam.

Derkx, B., & Pannevis, C., & Rexwinkel, M., & Schmeets, M. (2011). Handboek Infant Mental Health. Inleiding in de ouder-kindbehandeling. Uitgeverij Koninklijke Van Gorcum BV, [Assen](#)

Van Dijken, K.S., Tavecchio L.W.C. (1998). Vaders en de opvoeding en ontwikkeling van kinderen De pedagogische betekenis van vaders. Kind en Adolescent, 68-77.

Dijk, M. van, Esveld, M. van, & Schelling, F. (2005). Onderzoeksverslag Project jonge moeders in Zuid-Holland. Gouda: JSO expertisecentrum voor jeugd, samenleving en opvoeding.

Distelbrink, M., Geense, P., Pels, T. (2005). Diversiteit in vaderschap. Chinese, Creoolse-Surinaamse en Marokkaanse vaders in Nederland. Driestroom (zj). Opgeroepen op 29 juni, 2016. Van <http://www.meewoonwinkel.nl/.../gezinshuis-driestroomhuis-twe....>.

Dujardin, A. (2016). Ongehuwde vaders moet rechten krijgen. Opgeroepen op 25 november 2016. Van <http://www.trouw.nl.Fredrikze>, A., & Hemert, A., & Bakker, T. (2016).

Interventie beschrijving Video Interactie Begeleiding jonge ouders. Mavim primair proces. Opgeroepen op 18 juni, 2016. Van <http://stichtingtimon.mavim.com/mavimwebsites/Processen>.

Flouri, E. (2005). Fathering and child outcomes. Chichester, England: John Wiley & Sons Ltd. Furstenberg, F.E. Jr. (1988).

Good dads -bad dads: Two faces of fatherhood. In A.J. Cherlin (Ed.), The changing American family and public policy (pp. 193-218). Washington, DC: Urban Institute Press. Gerson (1993).

Bonney, Kelley & Levant, 1999. Gerritsma, H. (1985). Kinderen en hun vaders. In A. Ladan, P.J.G. Mettrop & W.H.G. Wolters (Red.), De betekenis van de vader: Psychoanalytische visies op het vaderschap (pp. 15-31). Meppel: Boom.

Gesell, S., Van Dijk, L. (2010). Jonge vaders. Onderzoek achtergrond en rol van jongens bij ongeplande zwangerschappen. Rutgers Nisso Groep. Groen, J.A. (1985).

Het geslacht van de vader. In A. Ladan, P.J.G. Mettrop & W.H.G. Wolters (Red.), De betekenis van de vader: Psychoanalytische visies op het vaderschap (pp. 32-42). Meppel: Boom.

Infoportaal tienermoeders, (2016). Opgeroepen op 23 juni ,2016. Van <https://fiom.nl/kenniscollectie/jong-ouderschap>.

Hakkestee, J. (2016). Betrokken vaderschap. Een praktijkonderzoek ondergezinshulpverleners naar de bevordering van de zelfredzaamheid onder gezinnen.

Havermans, A., & Verheule, C., & Prinsen, B. (2014). Gehechtheid in beeld. Handleiding video-interactie begeleiding voor professionals in de adoptiezorg. Amsterdam: Uitgeverij SWP.

Hermans, J.M.A., Meeus, W.H.J., Rispen, J. (red.) (1996). Opvoeden in Nederland. Uitgeverij Van Gorcum. Assen.

Hoogenboezem, G., Huzen, J., Sebrechts, E. Taskforce-Jooz.nu. Opgevraagd op 24 februari van www.jooz.nu/taskforce.

Hoogh, S., & Harthoorn, H., & Servage, R. (2011). Vaderschap 2.0. Opvoedingondersteuning voor vaders van nu. Janssens, Kemper. (1997).

Module beschrijving Video Home Training in gezinnen met complexe problematiek. Van Keeken, H. (2010). Voor het onderzoek. De probleemstelling als basis voor praktijkonderzoek. Den Haag: Boom Lemma uitgevers.

Klijn, T. (1994). Heeft het vaderschap nog toekomst? Een literatuur onderzoek van veranderingen in het vaderschap. Familia, tijdschrift voor gezinsonderzoek en gezinsbeleid, 724.

Ladan, A. (1985). Over vaders en werk. In A. Ladan,

P.J.G. Mettrop & W.H.G. Wolters (Red.), De betekenis van de vader: Psychoanalytische visies op het vaderschap (pp. 53-68). Meppel: Boom.

Lamb, M.E. Van Leeuwen, S. (2000). Opgevraagd op 11 oktober 2016. Van <http://www.indora.nl/ontwikkelen-van-een-inspirerende-visi.../>.

Lier, L. van (2002). Bemoederen of bemoeien. Een onderzoek naar de ervaringen en wensen van jonge moeders en professionals in de regio Haaglanden met betrekking tot huisvesting, zorg en ondersteuning en informatievoorziening. Den Haag: Fonds 1818.

Monnick, H. (2009). De gereedschapskist van de maatschappelijk werker. Cliëntgericht multimethodisch maatschappelijk werk. Amsterdam: Reed Business.

Mouman, F. (2010). Contractwerkstuk , Jonge vaders in beeld? Centrum relatievorming en zwangerschappen, (2005), Jong en vader.

Moust, A. (2008). Vaders in beeld. Een onderzoek naar de wensen en behoeften van vaders op gebied van opvoedondersteuning. Movisie.nl (zj). WMO. Opgevraagd op 10 oktober, 2016.

Van <https://www.movisie.nl/.../versterk-positie-jongeren-ouders-j...> Jeugd Instituut. Kennis over jeugd en opvoeding (2016). Opgeroepen op 29 juni, 2016. Van <http://www.nji.nl/>. Nederlands Jeugdinstituut. (2014).

Tienerouders over hulp aan jonge moeders en vaders. Opgeroepen op 29 juni, 2016. Van <https://fiom.nl>.

Nettle, D. (2008). Evolution and Human Behavior, 29 (6), p. 416-423. Pancsofar, N., Vernon-Feagans, L. (2006).

Journal of Applied Developmental Psychology, 27, 571–587. Parke, R.D. (1996). *Fatherhood*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Picavet, C., Van der Vlugt, I. (2014). *Tienerzwangerschappen in Nederland*. RutgersWPF.

Popenoe, D. (1996). *Life without father: Compelling new evidence that fatherhood and marriage are indispensable for the good of children and society*. New York: The Free Press.

Raap, S., & M. van Cobligh (2009). *Tienervaders! Een vergeten groep*. Scala, expertisecentrum voor emancipatie en participatie. Rotterdam, Scala.

Ravelli, A., & Doorn, L., & Wilken, J. P. (2009). *Werken met betekenis. Dialooggestuurde hulp en dienstverlening*. Bussum: Coutinho.

Sens (2015). *De kleine gids 2015, voor de sociale zekerheid*. Uitgeverij Schullinck a Wolters Kluwer Business.

Siriz (2014). Opgeroepen op 10 november, 2014. Van, <http://www.siriz.nl/>.

Smith Battle, L. (2000). *The Vulnerabilities of Teenage Mothers: Challenging Prevailing*. Talita (2016).

Mavim primair proces. Opgeroepen op 18 juni, 2016. Van <http://stichtingtimon.mavim.com/.../.../Theme/Html/Default.html...>, P.V. (1992).

Interventions with infants and parents: The theory and practice of previewing. New York: John Wiley & Sons.

Vaders en opvoeding (zj). Opgeroepen op 29 juni, 2016. Van <https://www.atria.nl>.

Verhoeven, N. (2011). *Wat is onderzoek. Praktijkboek methoden en technieken voor het hoger onderwijs*. Den Haag: Boom Lemma uitgevers.

Visser, N., Smolders, M.A. (zj). Opgeroepen op 29 juni, 2016. Van <http://www.europa-nu.nl>.

Wobma, E., & M. van Huis, 2011. *Vaders gemiddeld drie jaar ouder dan moeders*. Bevolkingstrends 59(3), blz. 15–21. 29/6.

Zaadnoordijk, S. (2011). *Betrokkenheid van vaders in de opvoeding: Is er een effect op sensitiviteit*. Universiteit Leiden.

Zijden, J. (2010). *Een onderzoek naar 1Gezin1Plan in theorie en praktijk. De wens om samen te werken aan samenwerken*.

Zoest, C. (2005). *Kwaliteitszorg voor non-profitorganisaties. Met succes overleven in een concurrerende markt*. Soest: Uitgeverij Nelissen.

Zwaan, I. (2013). *De afwezige vader bestaat niet*. Uitgeverij Bert Bakke, Amsterdam